

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Henr. Harphii Theologi Ervditiss. Ordinis
Minorvm, Ac Rervm Divinarvm Contemplatoris eximij.
Theologiae Mysticæ Libri Tres**

Henricus <Herpius>

Coloniæ, 1611

De tractu cælestis Patris. Cap. XXI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37362

Dei fieri, his qui credunt in nomine eius. Denique, ad quamcumque diuinam similitudinem se quis peruenisse gloriatur, nunquam tamen cesset rescindere, & ad omnimodam similitudinem reducere: quia diuina perfectio, cui se conformare laborat, sine mensura est. Potentia quoque similitudinem illam attingendi hominibus præstita, semper insatiabilis permanet in hac vita: quia cum incremento similitudinis gratia Dei, per quam similior effici potest, semper accrescit. Et quoniam adhuc mortalis semper mobilis & mutabilis est, ideo per vices accrescit ad similitudinem, & decrescit ad dissimilitudinem: quæ duo semper inter se militant. Ut ergo victoriam similitudo semper obtineat, & dissimilitudo sedulè iugiterque rescindatur, exemplar sibi datum & propostum semper inspiciat diligentissimè, tam secundum humanitatem, quam secundum diuinitatem: ut eius imagini deiformi se per omnia conformet, & cum Sapiente dicat: *Hanc amavi, & exquisivi à iuuentute mea, & quesieui eam sponsam mihi assumere: & amator factus sum forme illius: doctrix est enim disciplinae Dei, & electrix operum illius.*

De tractu celestis Patris. Cap. XXI.

Ut autem totam Trinitatem, suam imaginem in anima creatam & impressam trahere doceamus, sciendum est, quòd sicut Spiritus sanctus trahit virtutem amatiuam, & Filius virtutem intellectiuam, sic & Pater amorosè trahit virtutem memoratiuam, notandam scilicet animæ cogitationem: & in his tribus imago perficitur Trinitatis. Hic ergo primò notandum est, quòd (sicut iam dictum est) Filius Dei est Verbum prolatum paternæ intelligentiæ. Hic verò cogitationem ipsam assimilare conabimur Patri, & intelligentiam in anima, ipsi tribuere. Et hoc ideo, quia Trinitatis imago in his tribus animæ viribus accipitur secundum substantiam imaginis, licet specialiter illius imaginis similitudo considerari potest in tribus animæ viribus secundum earum perfectionem: hoc est, sicut in operatione vnicuique appropriata subsistunt. Quamuis enim summa nobilitas imaginis in hoc consistat, quòd ad exemplar illud æternum operatione vnicuique virium appropriata conuertatur: similitudo tamen illius imaginis ad exemplar suum magis propinqua relucet, cum vires, in quibus imago consistit, cum operationibus eisdem appropriatis, supra propriam personam vnicuique appropriatam, eius vires existunt, indeclinabiliter reflectuntur. Quia paterna in-

Ggggg telli

telligentia semper sese secundum sui totalitatem prosequitur cum Verbo aeterno: quod ideo Filius Dei dicitur, quia genitum est per naturalem operationem intellectivam naturam divinam: quod quia semper profertur, semper & gignitur. Ceterum, divina voluntas semper est volens, amans, & sibi complacens. Pater in Filio, & Filius in Patre: & ubi mutuis amorum amor effluit in mutuum amoris complexum, velut ex quodam principio in quadam alteritate stans à Patre & Filio, ubi est Spiritus sanctus in unitate quidem naturae, sed in alteritate personae.

Animam
trahit
à Patre
aeterno.

Iohan. 6.

Sed ut intentum prosequamur, notandum est, quod Pater aeternus fidelem animam per nudam cogitationem dupliciter trahit ad suam simplicissimam unitatem. Primò, trahit eam prae ceteris personis per fidem: quia nunquam traheretur à Filio vel Spiritu sancto, nisi prius crederet esse Filium & Spiritum sanctum. Hinc Christus ait: *Nemo venit ad me, nisi Pater meus, qui misit me, traxerit eum.* In hoc ergo tractu oculo simplici trahitur anima ad suum principium, unde in sua creatione originata est: & ad suum finem, ad quem desiderio propriae salutis semper inclinatur. Et quia Pater est principium omnis creaturae, ideo merito tractum hunc caelesti Patri adscribere voluit. Licet enim, ut dictum est, secundum intellectualem comprehensionem Pater est magis inaccessibilis & incognoscibilis nobis in hac vita: tamen secundum simplicem primariam fidei visionem, est magis accessibilis & cognoscibilis: sicut in omnibus operibus & inquisitionibus animae, causa finalis primò secundum simplicem intentionis inquitum inuenitur & agnoscitur, sed secundum inquisitionem rationalem & comprehensibilem considerationem intellectualem prius inveniuntur & agnoscuntur ea, quae ducunt ad finem. Secundus verò tractus Patris est ultimus in Trinitate, quo trahitur anima ad luminosam agnitionem divinae veritatis. Nam licet anima dulciter à calore Spiritus sancti trahatur, in omnifariam considerationem divinae bonitatis, & à Filio per obiectam imaginem divinae perfectionis, & ad eius similitudinem capescendam, necdum tamen in his anima contenta, deuotis clamitat. suspirijs, & ait: *Domine ostende nobis Patrem, & sufficit nobis: cum ipse sit originale principium omnium desideriorum nostrorum quietatiuum.* Tunc illam sapientia Patris instruit, quomodo paternam visionem attingere valeat, dicens: *Beati mundi corde: quoniam ipsi Deum videbunt.* Ex quo intelligit

Iohan. 14.

Matth. 5.

ani.

anima cor suum, id est, nudam suam intellectualem cogitationem esse purificandam, ut Deum Patrem videre mereatur: quae cogitatio nuda conuenienter etiam oculus animae dicitur, quia Pater caelestis corde videtur, non in sua nuda diuina essentia in hac vita, sed in quadam pariformi diuina imagine nostrae cogitationi incomprehensibili modo praesentata. Tunc anima fidelis cogitationem suam ab omnibus imaginibus intellectualibus, quibus modo comprehensibili satis fructuose in tractu Filij, & Spiritus sancti vsa est, penitus euacuat: & sic munda iudicatur, & apta ad videndum Patrem caelestem. Quia sicut natura in rebus materialibus nihil vacuum esse patitur, sic Pater in cogitatione iam nudata penitus, & mundata, vacuitatem esse non finit. Et ideo beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt. Est tamen nonnulla differentia inter vacuitatem materiale & spirituale, quia materialis vacuitas ad se trahit, sed spiritualis ab alio feliciter trahitur: eo quod vniuersa Dei dona trahunt hominem & eleuant ad vitam, & similitudinem diuinam, si sese à peccatis, & dissimilitudinibus euacuare studuerit. Hic ergo trahit Pater euacuatam cogitationem super omnes imagines comprehensibiles, puro ac simplici oculo eius ostentans illam simplicem incomprehensibilem imaginem diuinæ essentiae, veluti principium, & causam omnium, quae sumperunt originem in tempore & aternitate, velut, inquam, subsistentiam quandam conseruatiuam omnium, quae conseruari necessario indigent in tempore, vel aternitate: veluti denique finem beatificum omnium, quae beatificari desiderant.

Per hoc igitur obiectum omni deuotione recolendum, amoroso sui conuitu Pater caelestis animam trahit, & tranquilla pace complectitur, dicens: *Hæc est filia mea dilecta, in qua mihi bene complacuit.* *Veni dilecta mea, & ponam in te thronum meum, quoniam in te complacui. Hæc requies mea in seculum seculi: hæc habitabo, quoniam elegi eam.* Cui illa: *Ego dilecto meo, & ad me conuerso eras.* Veruntamen Domine, *bonum est nos hic esse: si vis, faciamus hic tria tabernacula memoriam vnum, intelligentiam vnam, & voluntati vnum.* Conuocansque vires suas vniuersas, *Venite, inquit, omnes, qui laboratis, & onerati estis sanctis exercitijs, in istis operibus, affectibus pijs, & Pater caelestis reficiet vos pace dulcissima, tranquillitate beatifica, & quiete fructiva.* Nam in illo simplici conuitu, vbi scilicet anima nuda, ac patula cogitatione, simplicem & incomprehen-

Matth. 5.
Vacuitas
spiritualis
ve distet à
materiali.

Matth. 17.

Psal. 131.

Matth. 17.

Cantic. 7.

Matth. 11.

Ggggg 2 sibi

Psalm. 4.

Huc. 10.

sibilem imaginem paternalis essentiae aspicit; incomprehensibili tamen modo, saltem suo intellectui, ibi tam saporosam quietem, & tranquillam pacem experientia felicissima inuenit; & in ea vbertate tam profusa se fatiat, quod super omnia dulcem illum intuitum exercere, ac illi iugiter inhaerere desiderat. Vnde etiam quicquid huius beatificum visum impedire, retardare, vel obscurare quoquo modo deprehenderit, omni diligentia fugere & euitare satagit, dicens cum Psalmista: *In pace in idipsum dormiam, & requiescam.* Ceterum, ex huius exercitij quietissimi continua inhabitatione, sic anima fidelis in hoc intuitu habilitatur, & quodammodo essentiat, quod per eundem intuitum in omnibus operibus, ac multiplicatibus immobiliter cum caelesti Patre permanet in illa pacifica tranquillaque habitatione simplicis suae cogitationis. Nec quidem distrahi, vel turbari potest huiusmodi, quamdiu intuitus ille beatificus nec ablati fuerit, nec obfuscatus: sed propter passiones, & sensualitatis deordinationes, oculus eius obnubilationem aliquando patitur, plus vel minus saepius, vel rarius, secundum mensuram mortificationis, & supplantationis ipsius sensualitatis. Ideo beatus ille seruus, qui sic omnes passiones suas felici victoria suppediitauerit, quod oculus eius simplex rarissime, vel tenuem turbationem, aut obnubilationem sustinens, frequenter optatam tranquillamque pacem insilenti habitatione cogitationis suae felicissime continuat. Denique tractus iste Patris caelestis, propter suam saporosam quietem, & dulcem tranquillitatem, multos otiosos efficit, ad pedes Iesu cum Maria sedere, & vacare: quaritantes, & hanc sicut *optimam partem* eligentes, omnem exteriorem occupationem euitantes, eo quod per simplicem intuitum, tranquillam inhabitationem paternae quietis, & pacis impræpediti, & inoffensi, possidere desiderant: diligenter tamen caueant, ne plus quam expediat, sese quarere conuincantur. Ne, inquam, plus diligant, & intendant saporem, sensationem, oblectationem spiritualem, & otiosam quietem, tranquillamque pacem, quam Patris caelestis salutiferam inhabitationem. Et ideo securius esset huiusmodi, quod sese in hoc simplici intuitu per indefessam exercitationem habilitarent, & essentarent, ut in omnibus fructuosis operibus, & occupationibus salutiferis, quietam illam inhabitationem per simplicem illum intuitum conseruare, & possidere valerent, & practice semper ad volitum impræpediti, ad talia perficienda accedere, vel

dimit-

dimittenda abscedere, semperque liberè, & expedite, vel ingredi ad contemplationem; vel egredi ad actionem, cogitatione nuda in sua semper in habitatione quietissima persistente. Sicut miram tuam imaginem in anima creatam Trinitas sanctissima sua profusa pietate trahere non cessat, Pater memoriam, seu nudam cogitationem; Filius intelligentiam, Spiritus sanctus voluntatem, seu virtutem amatiuam superiorem. Et in his tribus anime viribus in operationibus singulis appropriatis persistentibus, specialiter imago sanctissimæ Trinitatis in sua suprema, & perfecta similitudine consistit.

Præterea, ad maiorem euidentiam paternalis attractionis, qua simplicem nostrum intuitum subleat, & habilitat ad videndum simplicem, & incomprehensibilem imaginem essentia paternalis, sciendum est, quod distinguuntur tres gradus agnoscendi vel videndi diuinam veritatem: quorum duo reperiuntur in statu viatoris, tertius in statu comprehensoris: & horum differentiam similitudinariè considerare possumus in exteriori visu corporalium oculorum.

Gradus tres:
videndi ve-
ritatem di-
uinam.

Primus gradus est, cum oculus corporalis cernit aliquam rem retro positam in opposito speculo, quando scilicet res retro posita suam imaginem immitit ipsi speculo, speculum verò reflectit eandem imaginem in oculum corporalem ipsius cernentis, per cuius reflexionem retro se posita quis cernere potest. Et huic visioni conuenienter assimilatur agnitio, qua Deus agnoscitur per imagines, & similitudines, quæ per rationalem considerationem recipiuntur, & eliciuntur ex creaturis, qualem agnitionem philosophi gentiles adinuerunt, & omnibus Christi fidelibus adhuc communis est: qui per lumen fidei ex auditis, vel lectis, aut rationali consideratione indagatis, ad Dei notitiam perueniunt. Et ad hanc notitiam, seu agnitionem deseruiunt omnes figura, & parabola in Scripturis posita.

Secundus verò gradus visus corporalis est, cum oculus corporalis cernit aliquam rem non in se, sed in imagine, & similitudine vera presentatam. Et huic visui congruenter assimilatur agnitio, qua Deus agnoscitur per imagines, & deiformes similitudines, quas ipsa cogitatio nuda sine medio suscipit ex presentia illius abyssalis, & superintellectualis incomprehensibilitatis Dei secundum vniuersi iusque perfectionem. Sed in hac similitudine reperitur quædam dissimilitudo, quia licet utraq; visiones tantum per imagines contingunt, quæ non sunt ipse res, quas videre desiderant, oculus tamen corporalis per ima-

Ggggg 3 ginem.

ginem suam, perfectam agnitionem adipisci potest rei illius in imagine sibi presentata: sed oculus intellectualis nullam imaginem recipere valet, ex qua perfectam Dei agnitionem attingere queat: praesertim quoniam omnes imagines intellectuales naturam ipsius intellectus humani sortiuntur. Cum igitur intellectus noster creatus sit, & quadam firmitate mensuratus, hinc etiam imagines omnes intellectuales in statu viae creatas, & mensuratas esse oportet. Deus autem increatus, & immensus est, & ideo perfecta Dei cognitio nullis imaginibus intellectualibus acquiri potest. Si tamen agnitionem aliquam, vel tenuem adipisci volumus, has imagines in huius obsequium frequentare necessarium est, ut de Deo, secundum Gregorium, velut balbutiendo loqui valeamus. Vnde per imaginem diuinae incomprehensibilitatis, quae scilicet ipsi cogitationi nuda obijcitur, Deus perfecte non agnoscitur, quia nec Deus est, nec perfecta Dei imago, quia tunc nostrae creatae cogitationi inaccessibleis non esset, sed est quadam similitudo gloriosae, & diuinae incomprehensibilitatis. Tertius autem gradus est, cum oculus corporalis omnibus imaginibus semotis, aliquam rem cernit realiter in seipsa, & cum seipsa non in imaginibus, vel similitudinibus, sicut in duobus precedentibus. Et hoc modo nullam creaturam quis videre potest, nisi tantum lucem exteriorem, quae videtur cum seipsa, sed alia cuncta mediante luce: ita quod cum seipsa sese, & omnia alia manifestat. Nec tamen semper, sed eo duntaxat tempore, cum speculum ipsius oculi cum semetipsa informat, & illuminat. Nam cum oculus in tenebris est, nec lumine lucis clarificatus, tunc videt quidem lucem, sed non eum seipsa, quoniam illuminatus non est: sed videt per imaginem lucis, quam recipit ex praesentia lucis. Et iste gradus corporalis virtus apte similitur excellentissimae, & gloriosae visioni gloriae. Vbi nudam gloriosam diuinam essentiam in seipsa, & cum seipsa merebimur intueri: hoc est in sua gloriosa propria forma sine medio quacumque similitudinum, vel imaginum: quia seipsam dignatissima largitate gloriosis ostendit intelligentiis, per gloriae lumen ad hoc habitatis, velut obiectum quoddam gloriosiforme: & quod magis est, virtuti nostrae intellectivae sese incomprehensibili dignatione penitus inseparabiliter vnire: veluti quadam gloriosa diuina forma suae habitatae materiae ad videndum sine medio seipsam, quia sine lumine deiformi Deum videre non possumus. Nunc autem quoniam oculus noster intellectualis in caligine mortalis vitae detinetur, ad visionem gloriosam nondum

non duntaxat habitatus, ideo gloriosam lucem essentia diuina sine similitudinibus capere non valet. Omnes autem similitudines, quas intellectus recipere potest, à diuina perfectione infinite sine mensura deficiunt: & idcirco Deum in hac vita imperfectè cognoscere cogitur, clamans cum Tobia: *Quale mihi gaudium erit, qui in tenebris sedeo, & lucem cali non video?* Cui Angelus: *Forti, inquit, animo esto, in proximo est ut cureris.* Interim verò ingeminare potest illud sponsæ, dicentis: *Sub umbra illius quem desiderabam sedi, & fructus eius dulcis gutturi meo.* Dum scilicet Spiritus sanctus virtutem attrahit amatiuam in puritatem amoris, ac Filius amorem deducit in claritatem intellectus, ut discat non solum gustare, sed & videre. Sicque feliciter intellectus, & affectus simul coambulant, vsque ad nouissimum intellectus: dehinc inflammatum affectum Pater celestis suscipit, & suffollit vsque in ipsam nuditatem cogitationis. Vbi lux quædam intellectualis effulget, quam nec sensus, nec ratio, nec natura, nec consideratio capere valet, quia claritas immensa lucis illius reuerberat & caligare facit oculos rationales. Supra rationem verò simplex oculus noster in apice intelligentiæ solus manet apertus, contemplanus & spectans hanc lucem irreuerberatus. Hæc autem lux nobilior est, & superior omnibus in natura creatis, quia naturæ perfectio est, & clarificatum medium inter nos & Deum, libertatem nobis ad Deum tribuens, & audaciam. Nostra verò simplex nuda cogitatio viuendum speculum est, in quo lux ista reuertet, à nobis conformitatem, & unionem cum Deo requirens. In hoc enim viuido speculo viuunt Deus in nobis cum donis suis & gratia. Nos autem in eo viuimus per virtutes, & opera bona.

De consurrexione nobilissima, quæ dicitur mystica, & ignota. Cap. XXII.

O Si iam occultissimam, & diuinissimam hanc sapientiam prosequentes, eius modum, & seriem ordinemque diligentius indagare possemus, quam diuinus Dionys. ad Tim. scribens, lucidè satis explicat, dicens: Tu autè Timothee amice circa mysticas visiones forti contritione sensus derelinque, & intellectuales operationes, & omnia sensibilia, & intelligibilia, & etiam existentia, & non existentia: & sicut est possibile ignote consurge ad eius vnitionem, qui est super omnem substantiam, & cognitionem. Etenim excessu tui ipsius ab omni irretensibili, & absoluto mundè ad supersubstantialè diuinam